Instanța de fond: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (jud. N. Doroftei)
Dosarul nr. 2a-3796/23 (2-22147226-02-2a-06102023)

D E C I Z I E

02 aprilie 2024 mun.

Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Nelea

Budăi

Judecătorii Ina Dutca și Marina

Anton

examinat în procedura cererilor cu valoare redusă cererea de apel declarate de *****în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de A.E.Î. „Horești Albina" împotriva lui Meșină Vitalie, copârâți (fidejusori) Bușmachiu Petru, Musteață Elena, Leu Ana, Neaga Andrei, *****Savva Anișoara și Neaga Aliona, cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei, împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 05 mai 2023, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La 07.10.2022, reclamanta A.E.Î. „Horești Albina" s-a adresat în instanţa de judecată împotriva lui Meșină Vitalie, copârâți (fidejusori) Bușmachiu Petru, Musteață Elena, Leu Ana, Neaga Andrei, *****Savva Anișoara și Neaga Aliona cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în fapt, la 26 februarie 2021 între reclamant A.E.Î. „Horești-Albina" având calitatea de împrumutător și pârâtul Meșina Vitalie, având calitatea de împrumutat, a fost încheiat contractul de împrumut „Agroinvest" cu nr. 18-113 privind acordarea unui împrumut în mărime de 150 000 lei, în scopul activității în agricultură, iar în acest sens relațiile juridice sunt formate între profesionaliști.

Drept dovadă privind executarea tranzacției a părților contractante reclamanta a prezentat instanței Dispoziția de plată nr. 55 din 31 martie 2021, fiind întocmită pentru eliberarea sumei de bani și semnate de părți.

La data inițierii acțiunii civile în instanța de judecată, conform datelor și calculelor efectuate de către contabilitatea Asociației între reclamantă și pârât la data de 05.10.2022, ultimul a acumulat o datorie în sumă de 179 239,71 lei, după cum urmează:

-105 000 lei constituie împrumutul,

-22 500 lei constituie împrumutul restant,

-6 655,35 lei penalitatea împrumutului,

-31 993,77 lei constituie dobânda,

-13 090,59 lei constituie dobânda restantă.

Conform p.2.6. al contractul de împrumut „Agroinvest" cu nr. 18-113, împrumutatul se obligă să ramburseze integral suma împrumutată și dobânda aferentă până la data de 26.02.2026, conform graficului indicat în contractul menționate anterior în text.

A mai menționat reclamanta că, în contextul prevederilor art. 858 Cod civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, Ia locul și în modul stabilit; iar în caz contrar, inacțiunile debitorului vor fi calificate sub prisma art. 901 alin. (5) Cod civil, care stabilește că, neexecutarea obligației înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întârziere a obligației. Iar, conform art. 1247 alin. (l) Cod civil, stabilește că, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract, iar în coroborare cu art. 1248 alin. (2) Cod civil, prevede că, dacă în contract este prevăzut restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în mod stabilit, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente în condițiile stabilite la art. 864 alin. (2) și (4) Cod civil.

Astfel, a menționat reclamanta că, în cadrul raportului juridic contractual dintre reclamantă și pârâtul Meșină Vitalie, de către ultimul s-au admis întârzieri de plată mai mult de 45 de zile de la scadența acestuia, fapt care a generat premise ca A.E.Î. ,,Horești-Albina" să creadă că nu poate conta pe executarea din partea debitorului în viitor.

Conform art. 947 alin (1) Cod civil, prevede că, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate), iar conform alin. (4) al aceluiași articol menționat, părțile pot conveni asupra unei penalități mai mare decât prejudiciul cauzat.

În baza p.2.9. din contractul de împrumut ,,Agroinvest" cu nr. 18-113 pentru sumele restante ale împrumutului se percep penalități în mărime de 0,19 % pentru fiecare zi de întîrziere. În așa mod, pentru neonorarea obligațiunilor de plată, A.E.Î. „Horești-Albina" a calculat penalități la împrumut spre rambursare care la rîndul său constituie suma de 6 655,35 lei până la data de 05.10.2022.

Totodată, în temeiul art. 1642 Cod civil, reclamanta a expediat scrisori în adresa fidejusorilor, referitor la neexecutarea obligațiilor contractuale al pârâtului, care la rândul să a fost cerut, conform prevederilor pct. 3.1.2 al contractelor menționat în text, să se prezinte la sediul Asociației pentru rambursarea împrumutului, plata dobânzii și penalităților formate în urma inacțiunilor pârâtului.

În continuarea argumentelor descrise mai sus, reclamanta a evidențiat prevederile art. 1640 Cod civil, prevede că, cu excepția cazului în care s-a stipulat altfel, obligația debitorului și a fidejusorului este solidară și în consecință, creditorul poate pretinde executarea solidară de la debitorul său, în limitele garanții, de la fidejusor.

Astfel, a indicat reclamanta, reieșind din faptul că pârâtul și copîrîții nu au dat nici un răspuns la pretențiile înaintate în adresa acestora pentru a fi soluționat pe cale amiabilă a conflictului creat și evitării cheltuielilor judiciare, s-a adresat cu o acțiune în instanța de judecată, prin care a solicitat instanței:

- încasarea de la pârâți în mod solidar a creanței în sumă de 179 239,71 lei;
- încasarea taxei de stat și toate cheltuielilor judiciare care vor fi efectuate și prezentate în cadrul examinării pricinii civile din contul pîrîților.

În drept, cererea de chemare în judecată a fost întemeiată pe prevederile art. art. 391, 858, 901, 912, 947, 1247, 1248, 1640, 1642 Cod Civil al RM; art.19, 32, art.166-167 Cod de procedură civilă.

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 05 mai 2023, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de AEÎ ,,Horești Albina", s-a dispus de a fi încasat în

mod solidar din contul lui Meșină Vitalie, Bușmachiu Petru, Musteață Elena, Leu Ana, Neaga Andrei, *****Savva Anișoara și Neaga Aliona, în beneficiul AEÎ „Horești Albina”, în temeiul contractului de împrumut „Agroinvest” nr. 18-113 din 26.02.2021, contractelor de fidejusiune nr.nr.56, 57, 58, 59, 60, 61, 62 din 26.02.2021, dispoziției de plată nr. 55 din 26.02.2021 suma de 105.000 de lei cu titlu de împrumut, suma de 22.500 de lei cu titlu de împrumut restant, suma de 6.655,35 de lei cu titlu de penalitate la împrumut, suma de 31.993,77 de lei cu titlu de dobândă și suma de 13.090,59 de lei cu titlu de dobândă restantă, iar în total suma de 179.239,71 de lei.

Totodată, prin Hotărârea instanței de fond s-a încasat în mod solidar din contul lui Meșină Vitalie, Bușmachiu Petru, Musteață Elena, Leu Ana, Neaga Andrei, *****Savva Anișoara și Neaga Aliona în beneficiul AEÎ „Horești Albina”, suma de 5.377,19 de lei, cu titlul de compensație a cheltuielilor de judecată ce constau din taxa de stat achitată de reclamant la depunerea cererii de chemare în judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 30 mai 2023, Savva Valentin a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 05 mai 2023.

În motivarea cererii de apel Savva Valentin a indicat că în calitate de pârât în cadrul cauzei civile, nu a fost informat de către instanța de fond referitor la acceptarea spre examinare a cererii de chemare în judecată depusă de A.E.Î. “Horești Albina”. A mai indicat apelantul că instanța de fond nu și-a exercitat obligațiunile ce îi revin prin prisma Codului de procedură civilă de a informa pârâtul despre posibilitatea exercitării dreptului acestuia de a depune referință pe marginea acțiunii înaintate și nici nu i-au fost comunicate actele de procedură întocmite de instanța de judecată.

Astfel, consideră apelantul că, instanța de fond ia încălcat dreptul, la un proces echitabil, în special sub aspectul dreptului la un proces contradictoriu, sub aspectul egalității armelor, precum și dreptul la apărare.

În motivarea cererii de apel, suplimentar a mai indicat apelantul că, la examinarea cauzei, s-a constatat că, prima instanță cu derogare de la normele art.276^3 CPC a examinat cauza civilă în procedura cererilor cu valoare redusă, pe când cauza urmează a fi examinată în procedură generală. Or, legislația procesuală civilă prevede suficient de clar principiile după care se derulează procesul civil, unele din ele fiind principiul contradictorialității şi disponibilității, explicând şi sensul acestora.

Indică că instanța de fond nu l-a citat si notificat în conformitate cu rigorile instituite prin Codul de procedură civilă despre examinarea cauzei în instanța de judecată,. Astfel consideră apelantul că, prin acțiunile instanței de fond i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, în special sub aspectul dreptului la un proces contradictoriu,

Astfel, consideră apelantul că, instanța de fond a neglijat normele de drept procedural şi anume nu a asigurat apelantului, precum și celorlalți participanți posibilitatea de a se expune, de a prezenta referința şi probele relevante care le deține şi alte date importante pentru soluționarea cauzei, precum şi de a participa la dezbaterile judiciare, de a înainta obiecții şi a da explicații.

Potrivit practicii judiciare Curții Europene (cauza Russu contra Republica Moldova, cererea nr.7413/05 din 13.11.2008 M.OF. nr.67 din 03.04.09.), - „Curtea nu poate ignora că, în practică, instanțele judecătorești naționale nu acceptă în calitate de probă suficientă doar expedierea unei scrisori de către o instanță judecătoreasca, ci solicit dovada primirii acesteia."

În acest sens, se accentuează că necomunicarea în modul corespunzător de către instanța de fond a actelor de procedură către participanții la proces ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile şi îngrădi în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, contrar

standardelor înserate în art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale.

Mai indică apelantul că, afirmația instanței de fond precum că din actele cauzei rezultă ca, instanța a întreprins măsurile necesare pentru citarea legală a pârâtului, nu corespunde realității, contravine circumstanțelor cauzei. Astfel, consideră apelantul că, concluzia instanței de fond de a examina cauza în lipsa referinței şi notificării părții, că este în contradicție cu art. 26 CPC.

Mai invocă apelantul că, instanța de fond nu a creat posibilități egale, suficiente şi adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției fiecărei părţi în prezenta cauză civilă, asupra circumstanțelor de fapt şi de drept, astfel încât a favorizat reclamanta în raport cu apelantul.

Astfel, a reiterat apelantul că a fost lipsit de posibilitatea egală de a-şi apăra poziția sa, astfel de către instanța fiind neglijat unul din principiile esențiale ale procesului civil - principiul contradictorialității şi egalității părților în drepturi procedurale. Or, de către instanța de fond nu i-a fost comunicată în modul prevăzut de lege acțiunea, şi notificarea de prezentare a referinței, fiind astfel prezente la caz încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil.

Conform art.26 CPC, procesele civile se desfăşoară pe principiul contradictorialității şi egalității părţilor în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile şi ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile şi mijloacele susținerii ei de sine stătător şi independent de instanță, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecății şi de a-şi expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea şi obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Astfel, se remarcă că apelantul nu a avut parte de un proces echitabil, aşa după cum este garantat de art. 6 CEDO, or, potrivit jurisprudenței Curţii Europene, instanțele naționale trebuie să depună eforturi rezonabile pentru a convoca părțile la o audiere (cauza Babunidze vs Rusia).

În același context, Curtea a statuat că principiul contradictorialității şi principiul egalității armelor, care sunt strâns legate, constituie componente fundamentale ale conceptului de „audiere echitabilă" în sensul art. 6 §1 din Convenția principii care se aplică şi în sfera specifică de notificare a actelor juridice părților.

În cauza Grozescu vs Romania Curtea Europeană a menționat că părțile în proces trebuie să aibă posibilitatea să aprecieze şi să comenteze relevanța concluziilor şi argumentele părţii adverse, iar lipsa dezbaterii în contradictoriu constituie o încălcare a procesului echitabil.

Reieşind din normele procedurale enunțate, se constată că instanța de fond eronat a examinat cauza în procedură scrisă, contrar prevederilor art. 2763 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care stabilesc expres că prevederile Capitolul XXI1 „Procedura în cazul cererilor cu valoare redusă".

Solicită apelantul admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei mun. Chişinău din 05.05.2023, cu restituirea cauzei la rejudecare.

Studiind cererea de apel, Colegiul Civil consideră necesar a admite cererea de apel declarată în prezenta speță, cu casarea hotărârii instanței de fond și restituirea cauzei la rejudecare din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art.385 lit.d) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărârea primei instanțe şi să trimită pricina spre rejudecare în prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.388 alin.(1) lit.b) CPC, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă pricina a fost examinată în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

Potrivit art.276^2 CPC, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

Conform prevederilor art.2763 CPC, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul.

În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești şi reclamantului o referință, precum şi copii de pe înscrisurile necesare.

Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 şi 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă şi condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.

Conform art.276^4 CPC, instanța soluționează cauza şi adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești şi se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod.

Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunțare. Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art.276^3 fiind aplicabile corespunzător.

Conform dispozițiilor art.118 alin.(3) şi alin.(5) CPC, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de

drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, în opinia instanţei circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii au fost determinate definitiv, reieşind din pretenţiile şi actele probatorii prezentate în şedinţa de judecată.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându--se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi

Astfel, reieșind din materialele cauzei Colegiul Civil a constatat că, la 26.02.2021, A.E.Î. „Horești Albina” a încheiat cu Meșină Vitalie contractul de împrumut investițional cu dobîndă pentru consumatori având nr. 18-113, cu termenul final de rambursare la 28.02.2026, în temeiul căruia s-a obligat să-i acorde lui Meșină Vitalie un împrumut în sumă de 150 000 lei, iar ultima s-a obligat să restituie împrumutul conform graficului stabilit în contract, în 61 rate lunare de a câte 7 500, 00 lei și să achite o dobândă fixă de 17, 00 % anual.

Astfel, s-a constatat că, dintre părțile contractante s-a stabilit un raport juridic în baza contractului sinalagmatic, potrivit căruia fiecare parte s-a obligat reciproc, astfel încât obligația fiecăreia din ele să fie corelativă obligației celeilalte.

Potrivit dispoziției de plată cu nr. 55, A.E.Î. „Horești Albina” i-a achitat lui Meșină Vitalie în baza contractului nr. 18-113 suma creditului în valoare de 150 000 lei.

La 26.02.2021, au fost încheiate contractele de fidejusiune nr. 57,62, 61, 58, 56, 60 și 59, prin care Bușmachiu Petru, Musteață Elena, Leu Ana, Neaga Andrei, *****Savva Anișoara și

Neaga Aliona și-au asumat obligația să răspundă solidar față de creditorul A.E.Î. „Horești Albina”, pentru onorarea obligațiilor stipulate în contractul de împrumut nr. 18-113 din 26.02.2021.

Reieșind din materialele dosarului și anume din certificatul de creanță anexat la materialele cauzei, la 05 octombrie 2022, debitorul Meșină Vitalie înregistra în baza contractului de împrumut nr. 61-400 în raport cu A.E.Î. „Horești Albina”, o datorie totală în valoare de 179 239, 71 lei.

Deci, după cum rezultă din materialele cauzei, începând cu data de 31.12.2021 și până la 05 octombrie 2022, debitorul nu a efectuat careva plăți față de A.E.Î. „Horești Albina”, nici în contul stingerii datoriei la împrumut, dar și la dobânda aferentă, motiv pentru care A.E.Î. „Horești Albina” s-a adresat cu o acțiune în instanța de judecată împotriva lui Meșină Vitalie, copârâți (fidejusori) Bușmachiu Petru, Musteață Elena, Leu Ana, Neaga Andrei, *****Savva Anișoara și Neaga Aliona cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin Hotărîrea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 05 mai 2023, acțiunea a fost admisă integral, fiind dispus de a încasa în mod solidar din contul pârâților sumele solicitate de către reclamantă.

Analizând materialele cauzei, Colegiul Civil a constat că instanța de fond a examinat prezenta cauză, în lipsa apelantului, constatând eronat că acesta a fost citat legal, or, locul, data şi ora şedinţei de judecată nu au fost comunicate apelantului Valentin Savva.

La caz, se reține că, art. 206 din Codul de procedură civilă acordă dreptul instanței de apel de a judeca cauza în lipsa pârâtului sau a reprezentantului acestuia, precum și în lipsa a unui alt participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

Hotărârea întemeiată se bazează pe dovezile ce corespund cu cerințele despre pertinența lor, adică care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu art.26 alin.(1), (2) CPC procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității şi egalității părților în drepturile procedurale.

Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile şi ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile şi mijloacele susținerii ei de sine stătător şi independent de instanță, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecății şi de a-şi expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

În caz contrar, nerespectarea acestor obligații, care se regăsesc şi în principiile fundamentale a procedurii civile expuse la art. art. 9 și 26 Cod de procedură civilă, afectează atât aparențele de imparțialitatea obiectivă a instanței, cât şi cele de echitate a procesului judiciar.

Or, instanța de apel nu este în drept de a admite derogări de la prevederile legii și de a acorda facilități în detrimentul celorlalți participanți ai procesului. Or, principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp un important impuls la adoptarea Convenției (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par. 34, f.d. 30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenției de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Colegiul reține, că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a apelantei, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitatea obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor ”consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât şi ale intimatului, motiv din care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării intimatei de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite a efectelor legale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Din considerentele expuse şi ținând cont de faptul, că reieşind din materialele cauzei se constată cu certitudine faptul ne hotărârea instanței este neîntemeiată și emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, iar motivele invocate de către apelant sunt întemeiate, Colegiul reiterează concluzia de a admite apelul cu casarea hotărârii instanței de fond şi trimiterea cauzei la rejudecare, deoarece hotărârea nu este conformă prevederilor art. 239 Cod de procedură civilă.

La rejudecarea cauzei prima instanță urmează să țină cont de cele relatate în prezenta decizie, să întreprindă măsuri în vederea examinării cauzei conform competenței și să adopte o hotărâre temeinică și corectă.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.d), art.390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****

Se casează hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 05 mai 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de A.E.Î. „Horești Albina” împotriva lui Meșină Vitalie, copârâți (fidejusori) Bușmachiu Petru, Musteață Elena, Leu Ana, Neaga Andrei, *****Savva Anișoara și Neaga Aliona, cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei, cu restituirea pricinii la rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,

Nelea Budăi

Judecătorii

Dutca Ina

Marina Anton